

УДК 811.161.2: 81'06:070:159.9.316.6:316.46
DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.81.20>

Ільченко О. А., Ткач П. Б.

ІНТЕГРУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МЕДІАГРАМОТНОСТІ В КУРС ЛІДЕРСТВА ДЛЯ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦГВАРДІЇ

У XXI столітті особливо гостро постала проблема впливу медіа на діяльність військових організацій, адже медіа може стати як сприятливим фактором у військовій діяльності, так і перешкодою. Саме тому військові лідери мають бути здатні протидіяти негативним наслідкам впливу медіа, а також використовувати їх потужності в інтересах армії. Мета розвідки – намітити шляхи інтегрування елементів медіаграмотності в курс “Лідерства” для майбутніх офіцерів Національної гвардії України. Зазначено, що з огляду на необхідність сформувати в майбутніх лідерів Національної гвардії України компетентність вибудовувати комунікацію з медіа на засадах інтересів організації, варто сфокусуватися на формуванні навичок критичного мислення й імунітету до маніпуляцій громадською свідомістю та пропаганди. З цієї метою подано проєкт програми “Основи медіаграмотності”. Наведено приклади вправ із медіаграмотності для інтегрування в заняття з “Лідерства” для курсантів Національної академії Національної гвардії України. Запропоновано орієнтовні теми фінального проєкту з медіаграмотності в межах дисципліни “Лідерство”. Зазначено, що сьогодні успішне виконання професійних обов’язків не в останню чергу залежить від здатності військового лідера вибудувати ефективну взаємодію з громадянським суспільством у медіапросторі, який повсякчас змінюється. Саме тому важливою складовою частиною професійної компетентності лідера Національної гвардії України визначено здатність орієнтуватися в медіапросторі, добирати інформацію, аналізувати її з огляду на доцільність і достовірність, використовувати медіаресурси для досягнення цілей організації, а також протистояти інформаційним загрозам. Для цього необхідно систематично впроваджувати засади медіаграмотності в усіх сферах військового навчання й професійної діяльності Національної гвардії України.

Ключові слова: лідерство, військовий лідер, медіаграмотність, комунікація, інформація, медіа, офіцер Національної гвардії України, інфомедійна грамотність.

У XXI ст. особливо гостро постала проблема впливу медіа на діяльність військових організацій. В американському статуті “Армійське лідерство: компетентне, впевнене і гнучке” [9, р. 10-2] зазначено, що вплив медіа є одним із викликів для військового лідерства, адже медіа може стати як сприятливим фактором у військовій діяльності, так і перешкодою. Саме тому військові лідери мають бути здатні протидіяти негативним наслідкам впливу медіа, а також використовувати їх потужності в інтересах армії [9, р. 10-2]. Особливо актуально це в епоху інформаційно-психологічних викликів, коли представники військової галузі мають “озброїтися” навичками критичного декодування медіапродукції й використання медіа в своїх цілях. Викладачі навчальних закладів мають перетворювати здобувачів вищої освіти на свідомих і творчих користувачів медіа, сприяти виробленню імунітету до маніпулятивної дії екрану [5, с. 39], а це неможливо без опанування основ інфомедійної грамотності. Цим і зумовлена актуальність теми цієї статті.

Зростання ролі медіа в освітніх процесах, зміна дидактичних умов і пріоритетів навчання здобувачів вищої освіти, підготовка до життя в інформатизованому суспільстві вимагають визначення змісту медіаосвіти і шляхів її впровадження в педагогічну практику. Цим питанням було присвячено Шосту міжнародну науково-методичну конференцію “Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи” (м. Київ, 2018 р.) [2]; Сьому міжнародну науково-методичну конференцію “Сучасний простір медіаграмотності та перспективи його розвитку” (м. Київ, 2019 р.) [1] та ін. Проблемам інформаційної культури військового лідера, інформаційної безпеки та протидії інформаційній війні присвячені розвідки конференції “Сучасна війна: гуманітарний аспект” [7].

Рефлексію на поставлені завдання можна вважати посібник для вчителя “Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін” [6], проєкт “Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність” і розроблений командою цього проєкту посібник для тренера “Інфомедійна грамотність онлайн” (конструктор із 61 практичної вправи – мотиваційної, тематичної і підсумкової) [4]; онлайн-курси з медіаграмотності: двомовний онлайн-курс “Very Verified: онлайн-курс з медіаграмотності” (verified.ed-era.com), просвітницький онлайн-курс “Новинна грамотність” (<https://video.detector.media/special-projects/novynna-gramotnist-i22>), курси на платформі “Prometheus” – “Медіаграмотність для освітян”, “Медіаграмотність: практичні навички”, “Інтернет-медіа”, “Інформаційні війни” (prometheus.org.ua) та ін.

У військовій сфері проблемам взаємодії сектору безпеки з медіа присвячено низку навчальних робіт. Так, у Типовому базисному навчальному плані “Generic Officer Professional Military Education – Reference Curriculum” один із підрозділів присвячено проблемам комунікації і взаємодії з медіа [10]. Авторський колектив Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка видав навчальний посібник “Сучасні комунікаційно-контентні процеси в безпековій сфері” [8], метою якого є навчити курсантів і офіцерів Збройних Сил України приймати адекватні управлінські рішення з метою ефективної взаємодії між армією та медіа в площині відносин “суспільство – сектор безпеки”.

Мета статті – намітити шляхи інтегрування елементів медіаграмотності в курс “Лідерства” для майбутніх офіцерів Національної гвардії України (*далі* – НГУ). Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких завдань: 1) репрезентувати проєкт програми “Основи медіаграмотності” як інтегрованого курсу; 2) розробити вправи і завдання для розвитку медіаграмотності на заняттях із “Лідерства”.

Українське суспільство потребує вироблення навичок формування медійної й інформаційної грамотності в умовах пропагандистсько-психологічних війн [6]. Освітні заклади – саме ті інституції, які мають усі можливості для того, щоб долучитися до формування медіаграмотного споживача. Чітко намічаються такі шляхи інтеграції інфомедійної грамотності в освітньо-професійну програму підготовки майбутніх офіцерів: 1) впровадження окремого курсу; 2) запуск онлайн-курсу або мотивація майбутніх офіцерів проходити наявні; 3) організація гуртка; 4) включення окремих тем / змістових модулів / блоків змістових модулів до існуючих у програмі дисциплін; 5) введення окремих вправ, що сприятимуть розвиткові критичного аналізу медіаконтенту, у план занять із дисциплін суспільно-гуманітарного циклу.

З огляду на необхідність сформувати в майбутніх лідерів НГУ компетентність вибудовувати комунікацію з медіа на засадах інтересів НГУ, науково-педагогічний склад Національної академії Національної гвардії України (*далі* – НАНГУ) вже вніс істотні зміни до мотивації та змісту медіаосвіти з фокусом на формуванні навичок критичного мислення й імунітету до маніпуляцій громадською свідомістю та пропаганди: основи медіаграмотності досліджуються на заняттях з “Основ теорії мовної комунікації”, “Комунікативного аспекту діяльності військового командира”, “Лідерства”, “Основ стратегічних комунікацій”, “Комунікативної взаємодії НГУ з громадськістю” тощо. Завдяки плідній співпраці з радником командувача НГУ зі стратегічних комунікацій Дмитром Бруком у межах названих дисциплін проводяться бінарні заняття із залученням практикуючих журналістів Харкова. Для курсантів організовано гурток “Лідерство”, до програми якого інтегровано вправи, націлені на відпрацювання практичних навичок інфомедійної грамотності. Запущено онлайн-курс “Кожен ЗМІ” для молодих офіцерів НГУ.

“Мета курсу з медіаграмотності – озброїти здобувачів вищої освіти інструментами критичного аналізу медіаконтенту; розвивати інтерактивні навички (здатність спілкуватися за допомогою медіа й виконувати різні медіаролі) та креативність, яка полягає у формуванні навичок створювати й інтерпретувати медіаконтент” [3, с. 109].

Раніше одна із авторок цієї розвідки впорядкувала проєкт програми “Основи медіаграмотності” як інтегрованого курсу для здобувачів вищої освіти, що й визначає зміст медіаосвіти.

Тематика проєкту програми “Основи медіаграмотності”:

1. Роль масмедіа в житті сучасної людини.
2. Традиційні медіа.
3. Редакційна політика.
4. Соціальні медіа.
5. Дезінформація та медіаманіпуляція [3, с. 108].

Формати проведення занять: комунікативні ігри, експерименти, вебквести, воркшопи, аналіз першоджерел (постерів, медіастатей, інтерв’ю, дописів у соціальних мережах тощо). Майбутні лідери НГУ працюють у парах чи командах або індивідуально.

Приклади вправ із медіаграмотності для інтегрування в заняття з “Лідерства” для курсантів НАНГУ:

Вправа 1. “Друге знайомство”: розкажіть про себе, хобі (можна в гумористичній формі). Розповідь доповніть фотографією. Нехай ваші одногрупники розмежують правдиву, жартівливу й вигадану інформацію. Поміркуйте, як людина себе представляє в медіареальності. Чи завжди вона подає вичерпну достовірну інформацію? Чи залежить це від особистісних якостей дописувача? Як виявляється лідерська позиція автора публікації?

Вправа 2. Пригадайте сюжет і героїв казки “Колобок”, оберіть свою “роль” – Колобка, Зайця, Лисиці, Ведмеда, Діда, Баби. Усі “герої” об’єднані спільною метою – з’їсти Колобка (роль Колобка виконує викладач або ведучий). Кожен із “героїв” отримає інтенційне маркування реалізації своєї ролі: Колобок резюмуватиме процес дискусії, підбиватиме підсумки після кожної репліки; Засєць генеруватиме ідеї для вирішення спільної проблеми, шукатиме альтернативні рішення; Ведмідь змальовуватиме песимістичні наслідки будь-якого розвитку подальших подій; Лисиця, заручниця інтуїції, апелюватиме до власних емоцій, переживань; Дід – раціональна ланка дискусійного процесу, він аналізуватиме факти, репродукуватиме винятково інформаційний контент; Баба – джерело оптимізму, вона в усьому бачитиме переваги, ігноруючи недоліки запропонованих рішень.

Після завершення дискусії учасники визначають переможця цієї комунікативної активності (того, хто з’їсть Колобка). Необхідно обговорити вправу й пояснити, що стало запорукою успіху. Важливо, щоб курсанти усвідомили, що для того, щоб отримати бажане, треба буде проявити лідерські якості, серед яких провідну роль відіграє комунікативна вправність. Орієнтовні запитання, відповідь на які полегшить обговорення: 1. Чим відрізнялися дії переможців від дій інших? 2. Як переможець побудував комунікацію з іншими? 3. Назвіть конкретні висловлення, які, на Вашу думку, могли допомогти йому перемогти. 4. Чи використав переможець дії або слова інших на свою користь? 5. Перемога була результатом реалізації чіткого плану чи випадковістю або результатом прорахунку інших?

Вправа 3. Підготуйте допис, орієнтований на поширення в соціальних мережах на одну із запропонованих тем. Репрезентуйте його однокласникам. Проведіть дискусію із розподілом медіаролей: блогер (автор допису) і фоловер, френд, проплачений коментатор, хейтер, хайпер. Виконавець ролі блогера буде відомим усім, а решта ролей – приховані. Під час обговорення підтримуйте інтенцію, передбачену Вашою медіароллю. Важливо враховувати, що військовий лідер у будь-якій діяльності представляє не лише себе, а й усю організацію. Саме тому допис має базуватися на принципах доброчесності й формування позитивного іміджу НГУ.

Після дискусії спробуйте розпізнати, хто яку медіароль виконував. Проаналізуйте свою поведінку, стиль гри. Орієнтовні запитання: 1. Чи вдалося зіграти роль? 2. У який момент дискусія Вас захоплювала, Ви поводитися природно й забували про запропоновану роль? 3. Як інші сприйняли допис? 4. Чи всі схвальні відгуки були справедливими? 5. Чи всі зауваження були справедливими? 6. Чи вдалося створити позитивний імідж НГУ завдяки допису? 7. Чи не було допущено помилок у комунікації з дописувачами, які коментували допис? 8. Якщо помилки були, проаналізуйте їх і те, як вони впливають на ставлення відвідувачів соцмереж до НГУ?

Орієнтовні теми для обговорення

1. Лідерські якості на службі й у повсякденному житті.
2. Взаємодія в колективі: можливість чи необхідність?
3. Що перше – лідер чи команда?
4. Друг, колега чи суперник: міжособистісні комунікації в команді.
5. Сучасний військовий лідер: хто потрібен сьогодні НГУ?
6. Гендерні аспекти лідерства в армії.
7. Лідер чи керівник: хто потрібен сучасній армії?
8. Мистецтво впливати – джерело лідерства чи його функція?
9. Харизматичний військовий лідер – очікування і реальність.
10. Підлеглі чи послідовники – кого веде за собою військовий лідер?

Вправа 4. Візьміть два аркуші паперу й обведіть олівцем свої долоні на кожному із них, намалюйте рукавички, витніть і розмалюйте. Складіть в одну коробку всі вироби. Вкладач перемішує “рукавички” в коробці й роздає кожному по дві. Ваше завдання – зібрати пару однакових виробів, вимінюючи в однокласників бажаний предмет. У процесі обміну застосовуйте всі свої комунікативні навички впливу на співрозмовника. Якщо ви вже ознайомлені з маніпулятивними техніками, то ваше завдання – у процесі обміну “рукавичками” застосовувати ці техніки. Наприкінці вправи необхідно проаналізувати діалоги й визначити застосовані маніпулятивні техніки. Орієнтовні запитання: 1. Яку роль відіграє вплив у діяльності лідера? 2. Чому лідеру важливо вміти впливати на людей? 3. Чиї способи впливу були успішними? Чому? 4. Чиї способи виявилися менш успішними? Чому? 5. Як співвідносяться маніпуляція і вплив? 6. Чи всі маніпулятивні техніки виявилися дієвими? (пояснити відповідь). 7. За якої умови маніпуляція не спрацьовує?

Вправа 5. І (індивідуальне завдання). Перегляньте сьогоднішній вечірній випуск новин таких телеканалів: “1+1”, “Інтер”, “Україна”, “СТБ” (можна додати телеканали вашого регіону). Визначте тематику випуску кожного телеканалу. З’ясуйте, яким темам який канал приділяє більше часу, який матеріал ставиться на початок випуску, на якому акцентовано увагу, а що лишилося поза увагою редакції. Дайте відповідь на запитання: яку роль відіграє музичний супровід (якщо він є) у репрезентації новин? Порівняйте оцінку імплікатуру матеріалу кожного з джерел інформації на спільні теми, якщо є відмінності, спробуйте пояснити, чим це зумовлено. (Порівняйте добір матеріалу, його впорядкування, інтерпретацію фактів всеукраїнських і регіональних телеканалів.) З’ясуйте, хто власники медіаканалів. Подумайте, як власник медіа може впливати на інформаційне наповнення випуску новин. А як би ви впорядкували матеріал, виконуючи обов’язки головного редактора телеканалу?

ІІ (рольова гра). Розподіліть ролі, обравши контент-редактора, редактора мультимедійного контенту, редактора сформованого читачем контенту, редактора стрічки новин. Підготуйте анонс тижневого випуску новин за такими рубриками:

- новини НАНГУ;
- новини вашої групи;
- новини гуманітарного факультету НАНГУ;
- новини НГУ.

Установіть черговість розміщення рубрик та висвітлення подій. Поміркуйте, які новини можна віднести до міжнародних, регіональних, національних, а які до локальних. Як ви розмежували новини за тематичним критерієм: які новини вважаєте загальними, а які нішовими або спеціалізованими. Як територіальна і тематична ознаки вплинули на черговість аносування новин?

Поділіться враженнями від командної роботи. Хто брав на себе відповідальність? Хто пропонував більше ідей? Хто виступив виконавцем? Чи прораховували ви враження, яке справлять ваші новини на реципієнта? Як Ви сформулювали очікуваний результат? Чи вважаєте ви, що вдалося його досягти? Як позначиться на вашій професійній діяльності поява таких новин?

Наприкінці вивчення матеріалу курсанти готують і репрезентують індивідуальні фінальні проекти: пишуть дописи, знімають відео, створюють медіапрезентації, меседжі та медіамеседжі. Орієнтовні теми фінального проєкту з медіаграмотності в межах дисципліни “Лідерство”:

1. Створити медіамеседж для курсантів за темою: “Військовий лідер – еліта сучасного світу”.
2. Створити іміджтворчий (відео) контент про свій підрозділ, групу чи курс.
3. Створити допис для цивільного населення в соціальних мережах, присвячений одному з аспектів навчання в НАНГУ.
4. Підготувати медіапрезентацію “Творчий потенціал сучасного військового лідера”.
5. Створити допис у соціальних мережах, присвячений гендерному паритету в НАНГУ.
6. Підготувати медіамеседж для різних цільових аудиторій, присвячений особливостям строкової й контрактної служби.

Висновки. В епоху цифровізації інформаційна активність медіапростору стала значним викликом для сектору безпеки, який завжди був прихований від уваги суспільства. Сьогодні успішне виконання професійних обов’язків не в останню чергу залежить від здатності військового лідера вибудувати ефективну взаємодію з громадянським суспільством у медіапросторі, який повсякчас змінюється. Адже офіцер несе відповідальність не лише за себе, а й за свій підрозділ, за інформацію, яку він надає іншим, інформацію, яку ті, у свою чергу, можуть розповсюджувати, за те, як урешті-решт ця інформація може вплинути на весь сектор безпеки, на взаємодію з цивільним населенням і на виконання службово-бойових завдань.

З огляду на це, важливою складовою частиною професійної компетентності лідера НГУ є здатність орієнтуватися в медіапросторі, добирати інформацію, аналізувати її з огляду на доцільність і достовірність, використовувати медіаресурси для досягнення цілей організації, а також протистояти інформаційним загрозам. Для цього необхідно систематично впроваджувати засади медіаграмотності у всіх сферах військового навчання й професійної діяльності НГУ.

Використана література:

1. Збірник статей Сьомої міжнародної науково-методичної конференції “Сучасний простір медіаграмотності та перспективи його розвитку” / за ред. В. Іванова, О. Волошенюк. Київ: Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2019. 435 с.
2. Збірник статей Шостої міжнародної науково-методичної конференції “Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи” / за ред. В. Іванова, О. Волошенюк. Київ: Центр вільної преси, Академія української преси, 2018. 244 с. URL: https://www.aup.com.ua/uploads/Zbirnyk_statey_AUP2018.pdf.
3. Ільченко О.А. Медіаграмотність у суспільно-гуманітарному циклі дисциплін освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти. *Pedagogical and psychological sciences: regularities and development trends: Collective monograph*. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2020. P. 104–118. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-023-0-7>. URL: <https://cutt.ly/2xfxqAQ>.
4. Інфомедійна грамотність онлайн: посібник для тренера / за заг. ред. Тараненко О. / Розроблено в рамках проєкту “Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність”. Київ: IREX, 2021. 400 с. URL: <https://www.aup.com.ua/mm/>.
5. Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції “Медіаосвіта – пріоритетний напрям в освіті XXI століття: проблеми, досягнення і перспективи” (25-27 жовтня 2013 року) / за заг. ред. канд. пед. наук Л.Д. Покроєвої. Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2013. 268 с.
6. Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін: Посібник для вчителя / за ред. В. Іванова, О. Волошенюк, О. Мокрогуза. Київ: Центр вільної преси, Академія української преси, 2016. 201 с. URL: <https://www.slideshare.net/mobile/ssuser9b9413/ss-63773058>.
7. Сучасна війна: гуманітарний аспект: Матеріали IV Міжнародної наукової конференції Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба “Сучасна війна: гуманітарний аспект” (21–22 травня 2020 року). URL: <http://www.hups.mil.gov.ua/nauka/konferencii-kursantiv-ta-studentiv/suchasna-vijna-gumanitarnij-aspekt-21-22-travnja-2020-roku/>.
8. Сучасні комунікаційно-контентні процеси в безпековій сфері: навчальний посібник / Клубань О.М., Курбан О.В., Любо-вель Г.В., Король В.Г., Савчук Р.П. Київ: ВІКНУ, 2016. 170 с.
9. Army Leadership: Competent, Confident, and Agile. Field Manual. No. 6-22. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 12 October 2006. URL: <https://www.armywriter.com/fm6-22.pdf>.
10. Generic Officer Professional Military Education: Reference Curriculum. 21.09.2011. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2015_10/20151013_151013-generic-officer-eng.pdf.

References:

1. Ivanov, V., & Volosheniuk, O. (Eds.). (2019). Zbirnyk statei Somoi mizhnarodnoi naukovo-metodychnoi konferentsii “Suchasnyi prostir mediahramotnosti ta perspektivy joho rozvytku” [Collection of articles of the Seventh International Scientific and Methodological Conference “Modern space of media literacy and prospects for its development”]. Kyiv: Tsentr vilnoi presy, Akademiia ukrainsoi presy. 435 p. [in Ukrainian].
2. Ivanov, V., & Volosheniuk, O. (Eds.). (2018). Zbirnyk statei Shostoї mizhnarodnoi naukovo-metodychnoi konferentsii “Praktychna mediahramotnist: mizhnarodnyi dosvid ta ukrainski perspektivy” [Collection of articles of the Sixth international scientific and methodological conference “Practical media literacy: international experience and Ukrainian perspectives”]. Kyiv: Tsentr vilnoi presy, Akademiia ukrainsoi presy. 244 p. URL: https://www.aup.com.ua/uploads/Zbirnyk_statey_AUP2018.pdf [in Ukrainian].
3. Ilchenko, O.A. Mediahramotnist u suspilno-humanitarnomu cykli dyscyplin osvitno-profesiinoi prohramy pidhotovky zdobuvachiv vyschoi osvity [Media literacy in the social-humanitarian cycle of disciplines of the educational-professional program of

- preparation of applicants for higher education]. *Pedagogical and psychological sciences: regularities and development trends: Collective monograph*. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2020. P. 104–118. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-023-0-7>. URL: <https://cutt.ly/2xfxqAQ> [in Ukrainian].
4. Taranenko, O. (Eds.). (2021). *Infomedijna gramotnist onlajn: posibnyk dla trenera* [Infomedial literacy online: a guide for coaches]. Kyiv: IREX, 2021. 400 p. URL: <https://www.aup.com.ua/mm/> [in Ukrainian].
  5. Pokroieva, L.D. (Eds.). (2013). *Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi Internet-konferentsii "Mediaosvita – prioritetnyi napryam v osviti XXI stolittia: problemy, dosiahnennia i perspektyvy"* [Proceedings of the International scientific and practical Internet conference "Media education is a priority direction in education of the XXI century: problems, achievements and prospects"]. Kharkiv: Kharkivska akademiia neperervnoi osvity. 268 p. [in Ukrainian].
  6. Ivanov, V., & Volosheniuk, O., & Mokrohuz, O. (Eds.). (2016). *Mediahramotnist na urokakh suspilnykh dystsyplin* [Media literacy in the lessons of social disciplines]. Kyiv: Tsentri vilnoi presy, Akademiia ukrainskoi presy. 201 p. URL: <https://www.slideshare.net/mobile/ssuser9b9413/ss-63773058> [in Ukrainian].
  7. Suchasna viina: humanitarnyi aspekt: Materialy IV Mizhnarodnoi naukovo konferentsii Kharkivskoho natsionalnoho univer-sytetu Povitrianykh syl imeni Ivana Kozheduba "Suchasna viina: humanitarnyi aspekt" [Modern war: the humanitari anaspect: Proceedings of the International scientific conference of Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University] (21-22.05.2020). URL: <http://www.hups.mil.gov.ua/nauka/konferencii-kursantiv-ta-studentiv/suchasna-vijna-gumanitarnij-aspekt-21-22-travnya-2020-roku/> [in Ukrainian].
  8. Suchasni komunikatsiino-kontentni protsesy v bezpekovii sferi: navchalnyi posibnyk [Modern communication and content processes in the security field] / Kluban O.M., Kurban O.V., Liubovets H.V., Korol V.H., Savchuk R.P. Kyiv, 2016. 170 s. [in Ukrainian].
  9. *Army Leadership: Competent, Confident, and Agile. Field Manual No. 6-22*. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 12 October 2006. URL: <https://www.armywriter.com/fm6-22.pdf>
  10. *Generic Officer Professional Military Education: Reference Curriculum*. 21.09.2011. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2015_10/20151013_151013-generic-officer-eng.pdf

Ilchenko O. A., Tkach P. B. Integration of media literacy elements into the leadership course for future National Guard officers

In the 21st century, the problem of the media's influence on the activities of military organizations has become particularly acute, as the media can become both a favorable factor in military activities and an obstacle. That is why military leaders must be able to counter the negative effects of media influence, as well as use their power in the interests of the military. The purpose of the article is to outline ways to integrate elements of media literacy into the Leadership course for future officers of the National Guard of Ukraine. It is noted that given the need to form in future leaders of the National Guard of Ukraine the competence to build communication with the media on the basis of the interests of the organization, it is worth focusing on developing critical thinking skills and immunity to manipulation of public consciousness and propaganda. A draft program "Fundamentals of Media Literacy" was submitted. Examples of media literacy exercises for integration into Leadership classes for cadets of the National Academy of the National Guard of Ukraine are given. Approximate topics of the final project on media literacy within the discipline "Leadership" are offered. It is noted that today the successful performance of professional duties depends not least on the ability of the military leader to build effective interaction with civil society in the ever-changing media space. That is why an important component of the professional competence of the leader of the National Guard of Ukraine is the ability to navigate in the media space, select information, analyze it for feasibility and reliability, use media resources to achieve organizational goals and resist information threats. So it is necessary to systematically implement the principles of media literacy in all spheres of military training and professional activity of the National Guard of Ukraine.

Key words: *leadership, military leader, information and media literacy, communication, information, mass media, officer of the National Guard of Ukraine, media literacy.*